

EDITORIAL

Conclusions desconcertants, per ad alguns

Qui llegira el passat 26 de maig el periodic gratuït **20 minutos** es trobaria en portada el següent desconcertant titular: "**Los niños dominan cada vez más el valenciano, pero lo hablan menos**".

La noticia fea referencia a un "*Informe sobre l'ensenyament en valencià*" –també resenyat en major o menor atenció pel restant de la premsa- elaborat pel **STEPV** (*Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià*), en el qual se fa "*una anàlisi de la planificació lingüística desenvolupada pel govern valencià en els darrers anys*". El text complet es pot llegir en la web del sindicat: www.intersindical.org/stepv.

L'informe arreplega les conclusions del **Llibre Blanc de l'ús del valencià** de la AVL, de l'any 2004, que, en resum, venia a dir que, en els últims 10 anys, si bé s'havia apreciat una millora de la competència escrita, en canvi havia hagut una disminució de la comprensió i de la capacitat de parlar i, més encara, una disminució de l'ús social del valencià.

De tot açò l'informe del STEPV culpa als successius **governos del PP** per haver fet una "*contraplanificació lingüística*", frenant deliberadament el creixement de l'ensenyança del valencià i "*mantenint permanentment viu el conflicte lingüístic*".

Dels detalls de l'informe, i de les **tendencioses interpretacions** que fa de la realitat valenciana (en la línia habitual de les manifestacions del catalanisme) se podrien escriure moltes pàgines. No tenim espai per a tant, per això nos anem a centrar en la següent reflexió.

Es un **principi pedagògic** acceptat que s'ha de tractar d'acostar lo més possible la matèria a ensenyar a les vivències dels alumnes. Si vols que deprenen -per posar un exemple- música, la pitjor forma de motivar-los es despreciar la música que ells senten i que més els agrada. Al contrari, lo millor es partir d'eixa música per a introduir-los en totes les demes manifestacions musicals.

Portant açò a l'àmbit de la llengua, lo més **antipedagògic** es despreciar la llengua que parlen els alumnes, la que han depres de sos pares i yayos. I no obstant es exactament això lo que han de patir els chiquets en l'escola: el **despreci** més absolut per la seua pròpia llengua i la ridícula **exaltació** d'una llengua aliena. De modo que, per ad

estos fanatics, ensenyar als alumnes a dir "*avis*" als seus yayos, a dir "*oncles*" als seus tios, i mils atres barbaritats per l'estil, es la millor forma d'estimular el plaer de parlar el valencià. ¡l açò es lo que defen un sindicat del "*Ensenyament*"!

Per supost, si lo que s'ensenyara en les escoles fora **autentic valencià** se podria aplicar la metodologia: partint del parlar dels alumnes, enriquir-lo i perfeccionar-lo. El problema, clar, es que de lo que es tracta es de **substituir** una llengua per una altra i, per tant, lo que han depres els alumnes en casa es precisament lo que han d'oblidar.

A ningú li pot estranyar la conclusió del **Llibre Blanc** ans mencionat: els alumnes **deprenen mecànicament** la normativa per a aprovar els examens (per això augmenta la competència escrita), però depres deixen d'usar una llengua que els resulta **incomoda**: si parlen com sos pares –valencià- pensen que l'estan parlant malament, i parlar lo de l'escola –català- es parlar una llengua estranya. Només els que ja tenen una inclinació cap a l'afectació progressiva intel·lectual, els que van camí de convertir-se en els típics universitaris *pijos-catalaneros*, continuen palant de bon grat el català.

Aixina s'explica perfectament el titular de premsa en el que començàvem est article, més encara si el tornem a redactar utilitzant les paraules correctes: "**Els chiquets dominen cada volta millor el català i, en conseqüència, parlen manco el valencià**".

En una afirmació si que estem d'acord en l'informe: quan acusa als successius governos del PP d'un "*atac continu a la llengua pròpia del País Valencià*"; nomes que nosatres no anem a usar el vergonyos eufemisme "*llengua pròpia*" ni el sucursaliste "*País Valencià*", i direm, clar i ras, que **els governos del PP s'han caracteritzat per l'atac continu a la llengua valenciana**; i açò, precisament, per haver-se conchavat covartment en el catalanisme més obtus.

Un últim apunt. En el seu fanatisme totalitari, als autors de l'informe ni per un segon se'ls passa pel cap que la millor forma –l'única segura- d'incentivar el valencià es fer-lo **atractiu**. De fet, **la voluntat, el desig, l'opinió** del poble valencià no se menciona en cap moment en dit informe. Per ad estos inquisidors el "*populacho*" no conta per a res, només per a **callar i obeir**.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

Molts haurien pogut arribar a la sabiduria si no s'hagueren cregut ja suficientment sabis.

Joan Lluís Vives

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **CONCLUSIONS DESCONCERTANTS, PER AD ALGUNS**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **VALENCIÀ ¿LLENGUA O DIALECTE?**
- **ANECDOTARI (VIII)**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (IX): **PARLEM DE FRAULES**
- SEMBLANÇA: **RECÒRT ENTRANYABLE D'ENRIC MARTÍ I MORA**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **MONASTERI DE SANT VICENT DE LA ROQUETA**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **UN BON MESTRE**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Al final no ha pogut ser, el "Desafío Español" no ha pogut arribar a la final de la Copa America. Però a nosatres nos queda un altre "desafío" que tampoc es minso: arribar cada volta a més gent gràcies a la col·laboració dels lectors que fan fotocopies per als seus amics i coneguts.

20
MINUTS
PER A LLEGIR-LO
MES DE 20 ANYS
SENSE VOLER EN-
TENDRE-HO

ACTIVITATS CULTURALS JUNY DE 2007

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ACCS (Assoc. Cult. Castell dels Sorells)
G.V. Comtes d'Albalat, 14. 46135 Albalat dels Sorells
Tel: 961 49 13 90
<http://es.geocities.com/diarielguarda>

CV (Cardona Vives)
C/ En mig, 23-9º-27ª. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

Rogle (Rogle Constanti Llombart)
Tel: 617 030 370

1 Juny (divendres) 22:30 h. Espai Cultural. C/ Les Escoles. Albalat dels Sorells.

TEATRE: El grup-companyia "Oly mel Teatre" representaran:

"Mari Pepa" original de Emi Beneyto

"El Picafior" original de Rafa Melià

Entrada debades

+Info: **ACCS**

2 Juny (dissabte)

EXCURSIO A LA LOCALITAT D'ALBAIDA

Organisa: Lo Rat Penat

+Info: **LRP**

8 Juny (divendres)

PREMIS FADRI: Sopar i entrega de premis de la X Edició dels "Fadri - Cardona Vives"

Preu: 25€

+Info: **CV**

Data i Lloc: A determinar

CONFERENCIA CLAUSURA CURS: Joan Sancho: "La necessitat de la pervivència de la llengua valenciana com a signe identitari"

+Info: **Rogle**

28 Juny (dijous) 20:00 h. Salo d'Actes del Grup d'Accio Valencianista. C/ Pintor Gisbert, 17- baix. Valencia C.

CONFERENCIA: A determinar

+Info: **GAV**

CONTACTA EN NOSATRES

¡L lector!, si vols donar la teua opinió, fer alguna sugerència o tens algun dubte que pugam resoldre't, escriu-nos al nostre

Apartat de Correus 527

46002 Valencia ciutat

Tambe pots contactar a través del telefon:

617 030 370

Te recordem, ademés, que pots trobar la versió digital d'esta publicació en les web:

www.cardonavives.com

<http://joanot.llenguavalencianasi.com>

RESENYA BIBLIOGRAFICA Mª A. M. C.

Lanuzo Ortuño, Chimo

Valencià ¿llengua o dialecte? Una aproximació des de la sociolingüística

Colecció al Vent. Lo Rat Penat, Valencia, 2ª edició, 1994 (151 pp) (1ª edició, 1983)

L'obra que portem hui ad este raconet de lectura es un estudi, prou extens i complet, fet des de l'òptica de la sociolingüística, el qual fixa l'esquema bàsic dels qüestionaments lingüístics sobre l'idioma valencià.

El llibre porta un prolec del professor Toni Fontelles en el qual, per a introduir est estudi, comença per fer la definició general de llengua i de sistema lingüístic.

Com indica l'autor no es tracta d'un llibre de text, ni d'un llibre d'investigació, si no que es un estudi fet, basant-se en la recopilació de les opinions de lingüistes i sociolingüistes prestigiosos i actuals (estrangers i espanyols, -John Lyons, R. Hudson, Marcos Marin, Toni Fontelles-), en el qual se donen raonaments i base per a poder defensar l'autoctonia i l'independència de la llengua valenciana.

L'autor, a lo llarg dels nou capítuls i dos artículs que componen l'obra, argumenta en uns casos i rebut en uns altres distintes qüestions. Especialment aborda els cinc grans postulats, mes corrents i habituals, que plantegen els unitaristes/uniformistes per a negar l'existència de la llengua valenciana. En est estudi s'evidencien les falacies argumentals que "el científisme" usa per a indicar que valencià i català son la mateixa llengua.

Posa colofó ad esta obra l'epílec escrit per la filòloga Laura Garcia Bru, la qual resumix el treball de la següent manera: "L'autor ha estudiat la realitat lingüística valenciana baix el punt de vista de la sociolingüística, al temps que ha rebutat les teories catalanistes que se basen en uns fonaments històrics falsos, hui ya superats, i sobre uns criteris lingüístics desacertats, confosos i sobre tot manipulats a favor d'uns interessos polítics i econòmics pro-països catalans".

Es tracta d'una obra feta en rigor per un investigador a la vegada que professional de la lingüística que contà en una ampla acollida (2 edicions) i que ha vingut a ser complementada per un altre estudi similar, tal volta mes tecnic, del mateix autor titulat *Socioobstacles de la llengua valenciana*.

Vos recomanem la lectura a fi que vos enriqueu en argumentacions i comproveu l'interés que ha hagut en la creació i manteniment d'un conflicte que supera la substantivitat de la pròpia llengua valenciana.

ANECDOTARI (VIII)

J. P. B.

¿CONEIXIEU QUE el primer pilot espanyol en pujar al podi d'un mundial de motociclisme era valencià?

Fon en 1956, en el Tourist Trophi de l'Illa de Man, i es tractava de **Francisco González i Sanchis**. Naixque en Benifayo el 3 d'abril de 1913 i, ademés de ser el primer pilot espanyol que participà en carreres en l'estranger, fon 10 voltes Campeo d'Espanya, entre 1956 i 1961 (7 voltes en 500 cc, 2 en 350 cc i 1 en 125 cc). Faltà enguany, el 5 de febrer. El dia 2 de juny, a les 19:00h., dins dels actes de la X Concentració del Motoclub Tramusser, se li rendirà un homenage en el carrer que porta el seu nom, en el seu poble de Benifayo.

CAMPANYA: CONEIX LA VALENCIANITAT DE CAPDET

En numeros anteriors els hem estat informant d'esta campanya organisa per la Plataforma Jovenil Valencianista. Nos fem ara reso del desenroll de la mateixa, segons l'informació que nos han fet arribar els organisaadors.

El passat 16 d'abril, en el centric passeig Lluís Golf de la Vila de Capdet, representants de la Plataforma feren un repartiment gratuít de mes de 500 Senyeres i de 800 triptics de la campanya. La gran majoria dels capdetans que s'acostaren al lloc instalat mostraven en orgull la seua valencianitat, i el seu desig, si algun dia fora possible, de tornar a ser valencians.

Parlem de fraula del bosc, de cultiu i fraulot F.B.U.

Hem de fer, encara que siga de passada, tres diferències fonamentals dins de la família de les **fraules**, tal com s'indica en l'enunciat. La de **bosc** és un fruit silvestre que naix entre la malea en les rostàries de les montanyes i, en general, allà a on creixen els pins i faigs. Es produeix en chicotetes quantitats i el seu tamany és molt

menut. Per una altra banda tenen un gust molt dolç, son molt oloroses i la restauració d'alt *standing* paga preus exagerats per elles.

La de **cultiu**, que abans era la més abundant, des de la dècada dels 70 del segle passat, pràcticament ha desaparegut per l'aparició en escena de varietats americanes d'un tamany, aixina com d'un rendiment, molt superior. Ara només fa acte de presència en alguns mercats com a article de lux.

El **fraulot** s'ha impost en totes les zones i, en particular, en gran part de la província de Huelva, a on es produeix en enormes explotacions de terres verges, per tal de reduir costos. De tal manera és aixina que les habituals zones eminentment productores d'este fruit, com València, Barcelona, Almeria i altres, han desistit per falta de rendibilitat.

Donat que les noves varietats americanes son més resistents al fret, i degut també als sistemes d'hivernàculs, la producció es mes primerenca. Ya en el mes de desembre podem vore els primers **fraulots** pels mercats per a no desaparèixer fins al mes de juny.

Encara que el mercat nacional sempre està molt ben abastit, la base de l'actual producció està en mires a l'exportació en fresc, i se n'arriben a exportar més de 200.000 tonellades. Igualment l'indústria de la conserva s'interessa molt per este fruit i necessita cada any més quantitats per a transformar-lo en tota classe de melades.

Ara, per a rematar, dir una cosa negativa, puix que en este fruit, més que en uns altres, el negoci de la producció a gran escala ha seguit en detriment de la qualitat del producte: El **fraulot** que ara nos mengem no te res a vore en les **fraules** -poquetes, és de veres- que nos portaven els nostres yayos a taula.

SEMBLANÇA

Recòrt entranyable d'Enric Martí i Mora

Des d'este raconet de cultura valenciana, volem rendir-li un breu pero sentit homenage a la persona d'Enric Martí i Mora que, en 45 anys d'edat, inesperadament faltà el passat dia 30 d'abril.

Jove inquiet, naixcut en Torrent, s'interessà molt pronte pel conreu de la cultura valenciana i entrà a formar part de Lo Rat Penat, a on refundà el Grup de Danses, arribà a ser membre de la junta de govern i fundà l'Escola de Danses Mª Teresa Oller, en l'any 1983, escola en la que impartí classes baix un objectiu fonamental: l'ensenyança i difusió del folclor i de l'indumentaria valencianes.

Dedicà molts dels seus esforços a treballar per la cultura i les tradicions valencianes. Testimoni dels seus treballs son les diferents publicacions de llibres i articles, principalment sobre temes d'indumentaria tradicional, balls i cançons valencianes, els quals el feren acreedor de diversos premis i distincions. Era academic de la Real Academia de Cultura Valenciana i estava al front de la direcció de l'Aula de Cultura Tradicional de l'Universitat Politècnica de València.

Tinguerem a sovint el plaer de contar en la seua companyia, junt a la del seu (i nostre) inseparable amic, el doctor Joan Gil i Barberà -a qui dediquem també un afectuos recòrt en complir-se, l'abril passat, el primer aniversari del seu falliment-, en els sopars que la nostra associació organisa en motiu del començament i clausura del curs.

Igualment tinguerem la sort de tindre'l de conferenciant dins de la programació d'activitats que organisarem l'any 2002. La seua conferència tractà de "Les festes. Oríge i evolució", i fon tan ilustrativa, amena i divertida com ho era sempre la seua conversació.

La seua perduda deixa orfens als seus amics i companys de viatge de dins i de fora del mon valencianiste

PATRIMONI VALENCIÀ

Monasteri de Sant Vicent de la Roqueta

L'antic monasteri de Sant Vicent de la Roqueta, alçat en el lloc a on va patir martiri el diacon Vicent, se troba situat en el carrer Sant Vicent Martir de València ciutat, per a on discorria l'antiga **Via Augusta**.

El nom peculiar de "**La Roqueta**" pareix ser que es degut a que, en la zona en la qual se construí el santuari, hi havia un promontori rocós.

Els seus orígens se situen a principis del **segle IV**, quan s'edificà l'iglesia primitiva. La veneració de les despulles del martir i l'aument de pelegrinacions que acodiaven a la tomba del Sant, feu que pronte resultara insuficient l'espai, construint-se en el seu lloc un gran temple i un monasteri ane.

En l'època de la dominació musulmana se respectà el cult cristian en esta iglesia. Els **mos-saraps** tingueren en Sant Vicent de la Roqueta el seu temple espiritual.

Després de la conquesta de València en 1238, seria **Jaume I** qui assumí la responsabilitat de restaurar la comunitat cristiana i recuperar el temple, construint un conjunt monastic format per una iglesia, un monasteri i un hospital. Este conjunt va patir a lo llarg dels segles moltes transformacions, sent derrocat parcialment (guerra de l'Independència, guerres carlistes, Guerra Civil), i tornat a reconstruir en varies ocasions.

El **Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana**, sabedor de la situació en que es troba est important referent patrimonial, i del possible destí i us que l'Administració ha pogut projectar (respecte de l'instalació d'un museu dedicat a Sorolla), no podem mes que manifestar la nostra mes profunda **sorpresa i estupor** davant lo que considerem una greu falta de sensibilitat del Govern Valencià i de l'Administració si a la fi adopta eixa decisio.

Nos hem posat al costat de les **moltes associacions i personalitats** que han denunciat l'obcecació de l'Administració autonoma (Conselleria de Cultura i Educació) i han manifestat la seua rotunda negativa a recolzar este projecte; ya que, si be l'universal Sorolla mereix un museu i mes, no es este el lloc mes adequat per a instal·lar-ho. Mes encara si tenim en conte el lloable projecte que estan impulsant diverses associacions per a recuperar el "**Cami de Sant Vicent Martir**", una importantíssima via que nos connecta en Europa, des de l'època del primer cristianisme, per mig del pelegrinaje.

Borrar qualsevol signe identitari es l'objectiu de "los del Partido Popular". Ya han fet desaparèixer la **llengua valenciana** de la vida oficial, substituint-la pel català (aprovació de la AVLI i introducció d'est organisme en el mediocre Estatut que pactaren i nos han "regalat"), han seguit incapaços de fer complir una sentència i revertir la barbaritat arquitectonica que es feu en l'actual **Exteatre roma de Sagunt...** Ara li toca al Monasteri de la Roqueta en l'excusa de fer un museu dedicat a Sorolla, al que precisament l'han redescobert ara. Apliquem la màxima i allo de dir "**mes val tart que mai**".

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions. La solucio a peu de pagina.	1. Peça de vestir que cobrix el cap i consta de copa i ala.	1.	<u>C</u>	-	-	-	-	-
	2. Utensili per a resguardar-se del sol.	2.	-	-	<u>A</u>	-	-	-
	3. Tall en una superfície o cos solit, sense aplegar a dividir-lo del tot.	3.	-	-	-	-	-	!
	4. S'aplica a qui no sent, o no sent be.	4.	-	-	<u>O</u>	-	-	-
	5. Persona que eixercix la medicina, en femeni.	5.	-	-	-	-	-	<u>A</u>
	6. Fenomen patologic que se manifesta per una elevacio de la temperatura normal del cos.	6.	-	-	-	-	<u>R</u>	-
	7. Conveni o resolucio entre dos o mes parts.	7.	-	-	<u>O</u>	-	-	-
	8. Calçat que no passa del turmell.	8.	-	-	-	-	<u>A</u>	-
PARAULA VERTICAL: Insecte lepidopter. Te quatre ales, generalment de colors vistosos.								

RONDALLA

Un bon mestre

En un poble hi havia un mestre molt **espavilat**. Esperava en l'**escola** la visita de l'Inspector d'**ensenyança** primaria i estava molt interessat en quedar be davant d'aquella autoritat docent, per a que vera lo molt que ensenyava, i el considerara un bon professor. En vistes a això va preparar els examens dels chiquets.

El dia de l'inspeccio se van ajuntar en l'**escola**, acompanyant a l'Inspector. l'Alcalde, els **regidors**, la Junta escolar, el Retor, el Mege, el Boticari, el Secretari de l'Ajuntament, el Comandant de la Guardia

Civil i molts pares de familia.

En presencia de tots, l'Inspector començà a preguntar als chiquets, per a vore el seu grau de coneiximents; pero a fi de que els alumnes no s'**esglayaren** li va dir al mestre que ell mateix fera les preguntes. El mestre se posà davant de la classe i els va dir: "yo fare les preguntes; els que **sapient** la contestacio, que alcen la ma". I començà a fer preguntes i mes preguntes i a cada una d'elles alçaven tots la ma. El resultat fon que totes les preguntes foren contestades a gust de l'inspector, qui, admirat de l'excelent preparacio dels alumnes, va **alabar**

al mestre tan bo.

Quan se n'anaren tots, el **mege** se va quedar a soles junt al mestre i li va preguntar: *¿cóm se ho arregla voste per a que tots els alumnes **sapient** contestar a totes les preguntes?. I el senyor mestre li ho explicà: "mire, doctor, yo havia advertit als chiquets que, quan yo preguntara, que alçaren tots la ma: els que saberen la contestacio, que alçaren la ma dreita, els que no la saberen, que alçaren l'esquerra, aixina sabria yo a qui preguntar".*

J. Mª Guinot i Galàn
Rondalles de la meu terra. Real Academia de Cultura Valenciana, Valencia, 1995

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Alabar / Iloar: Demostrar admiracio o afecte.

Ensenyança / educacio / docencia/ magisteri: Conjunt de mijos, institucions i persones relacionats en l'educacio.

Escola / colege / academia: Centre d'ensenyança, institucio educativa.

Esglayaren de esglayar / acovardirse / alarmar-se: Sentir por o inquietut.

Espavilat / despert/viu: Persona en ingeni

Mege / facultatiu: Persona que eixerix la medicina llegalment.

Regidor / edil: Persona que ha segut elegida per a ocupar un lloc en l'Ajuntament o govern municipal.

Sapient de saber: Coneixer o tindre noticia d'alguna cosa.

Solucio: 1. CAPELL 2. PARASOL 3. CLAVILL 4. SORT 5. MEJA 6. FEBRA 7. ACORT 8. SABATA Vertical: PALOMETA

I RECORDA... La paraula triada este mes es **palometa**. Els valencians nomenem aixi ad est insecte inofensiu, del que hi ha infinitat de varietats i que podem trobar en jardins i en el camp, revolotejant per les flors i arbusts. Existix una atra palometa d'habits nocturns que rosega la roba. Esta palometa se nomena **arna**, encara que la gent comunament diu "**polilla**". Arnar es lo que fa l'arna en la roba i **arnat/-da** es com queda el teixit despres d'haver sigut atacat per l'arna. La paraula **palometa** pot designar tambe una peça de fusta per a penjar la roba.